

## Anm. til § 19: Sndenrigsministeriet.

„Den første Betingelse for Oprettelsen af plante- og dyrefysiologiske Laboratorier er imidlertid Tilveiebringelsen af de til Laboratoriernes Ledelse egnede, personelle Kræfter, og det er for at naa dette Maal og for samtidig at give de to nævnte Videnskaber en mere selvstændig og mere fremtrædende Stilling ved Højskolen, at der er foreslaaet Oprettelsen af to Lærerstillinger, henholdsvis i Plantefysiologi og i Dyrefysiologi.

„For at Kemien skal kunne bevare den betydningsfulde Plads, som den har indtaget og fremdeles bør indtage som Led i Undervisningen ved Højskolen, maa nødvendigvis Hensyn tages til de Ulemper, som det saa stærkt vøgende Antal af Elever har bevirket i Deltagelsen i de kemiske Laboratoriearbejder. I Tidrummet 1858—1871 var det højeste Antal af laboratorieføgende Elever gennemsnitlig 84; i Aarene 1871—1883 steg det til 140, og i Tidrummet 1883—86 er det voget til 157. Ved Laboratoriets første Indretning var der beregnet Plads til omtrent 70 Elever, hvoraf 38 Analytikere, og kun ved senere at gjøre Præparationslokalet stiftet til ogsaa at kunne tjene som analytisk Laboratorium lykkedes det at rumme 80 Analytikere. Følgen af, at de laboratoriebesøgende Elevers Antal har overstredet denne Grændse, er da bleven, at Landbrugseleverne, der tidligere havde daglig Afgang til Laboratoriet, efter 1874 have maattet nøies med kun at have sikker Afgang dertil de 3 Dage af Ugen, hvorved det er blevet mange af dem hyderst vanskeligt at blive færdige i den normalt forudsatte Uddannelsesetid, saa at man endog for et Par Aar siden er bleven nøjaget til at indrømme en unaturlig Afstillelse af den mundtlige og den praktiske Prøve i Kemi. Ogaa de andre Elevers Afgang til Øvelser har som Følge deraf maattet indskrænkes, og i Efteraarshalvaaret 1885 maatte man endog henviise Studerende, som ønskede at benytte Laboratoriet, til at vente til det følgende Halvaar, Noget, der væsentlig forstyrrede den af dem anlagte Studieplan. Det er en Selvfølge, at der under disse Forhold ikke har kunnet gives Biderkommende Velilighed til at drive specielle Studier, og at den stærke Overfyldning har gjort det umuligt for Læreren at følge de enkelte Elevers Arbejder, saaledes som Tilfældet var i Højskolens første Tid.

„Der er derfor en uafviselig Trang tilstede til, at Laboratorielokalerne udvides, og til, at Læreren i Kemi faar en tyldigere Medhjælp end den, der gives ham ved Ansættelse af endnu en Assistent.

„Men hertil kommer yderligere en Omstændighed, som gjør, hvad der her er foreslaaet, nemlig Oprettelsen af en Docentplads i Kemi ved Siden af den nuværende Lærerstilling, meget ønskelig. Agerdyrkningskemi en har nemlig hidtil været behandlet under forskjellige andre Lærefag, idet den nuværende Lærer i Landbrug ved Højskolen som Kemiker har kunnet drage Meget af dette Fag ind under Agerdyrkningslæren, og de andre Alfuit af Faget have da været behandlede under Kemi en og tilbids under Jordbunds læren. Der kan imidlertid ikke gjøres Regning paa, at dette Forhold fremtidig vil kunne fortsættes; alene Fagets stærke Udvikling vilde gjøre det umuligt, selv om det kunde lykkes at finde en Landbrugslærer, der var i Besiddelse af de nødvendige Betingelser for at paatage sig det. Agerdyrkningskemi en bør derfor som det naturlige Bindeled mellem den rene Kemi og Landbruget have sin egen Repræsentant, der ved at have en Del af Laboratoriet til sin Raadighed tillige kan arbejde paa Fagets videre Udvikling og vejlede de Studerende, der i agrikulturkemi sk Hensende ønske en videregaende Uddannelse end den, der kan gives alle Elever. Ved Siden af Undervisningen i Agerdyrkningskemi vilde da den nye Docent kunne bistaa Læreren i den rene Kemi ved Ledelsen af Laboratoriearbejderne, ligesom de i Sygdomstilfælde eller under andet Forfald for en af dem kunne hjælpe gjenfidsig hinanden, og saaledes forhindre, at Forelæsningerne komme til at gaa istaa, hvad der af Hensyn til Arbejderne i Laboratoriet er særlig misligt i dette Fag.

„Men ogsaa af de anvendte Videnskaber er der flere, som i de senere Aar ere undergaaede en stærk Udvikling, til hvilken der maa tages Hensyn.

„Det egentlige Landbrugsfag falder ved Undervisningen paa Højskolen i 3 Grupper, nemlig:

- a. Læren om Agerdyrkningsredskaber og Maskiner,
- b. Agerdyrkningslæren, delt i en almindelig og en speciel Del, og
- c. almindelig Landbrugslære, hvorunder meddeles en historisk Fremstilling af Agerdyrknings Udvikling i Danmark med Statistil samt en Beskrivelse af forskjellige andre Landes Agerdyrkningsforhold og Anvendelsen deraf paa vore egne Forhold.

Disse tre Discipliner kunne kun bygges paa et Grundlag af mekaniske, kemiske, fysiologiske og nationaløkonomiske Kundskaber foruden Fagdannelsen, og de kunne kun erhverves under en lang Uddannelsesetid i gunstige Forhold, og nu under Videnskabens